

EL MATALASSER

José Bellvert Valls

damunt d'aquell llit d'ordi, esflorant les espigues seques i trencant els brins sense capolar-los. Era el dia de fer palla d'ordi, per refer les màrfegues de la casa. La palla havia de ser llarga, trencada i com més fluixa millor. Era per això que no podia fer-se al calor de l'estiu, quan el sol, damunt les eres, crema el cervell i encén la sang de les venes. Es posava la bèstia a l'ombra i el meu pare arplegava la palla. Més endavant, la mare buidava la palla vella de les màrfegues i un cop rentades les teles de roba de cotó amb retxes blaves o roges molt amples, les omplien de palla nova. No importa dir-vos que hi feia un dormir d'àngels quan els majors, amb el cos esgotat per la feina del camp, i els petits cansats de córrer i jugar pels voltants del Mas, una volta sopats, ens tiravem al llit i posàvem els ossos de pla.

Així eren les màrfegues de palla a la majoria dels nostres masos a principi de segle. Però un dia el progrés tocà a les portes. La palla d'ordi era una cosa massa antiquadai feu acte de presència el crin, que es treia de les fibres vegetals del garballons i palmeres. Abans havia arribat la borra, que es componia de les sobrances dels filaments de cànem, cotó, lli, etc..., que s'havien separat de les floques per ser massa granats o aspres. Un i altre desbancaren la palla i guanyaren la batalla, però no guanyaren la guerra a les màrfegues, que s'imposaren de bell nou!

La nostra gent dormia a la palla, tant en el poble com als masos, així i tot la llana, per a dormir, també existia, però era gairebé exclusiva de les cases benestants i dels senyors de ciutat, que a voltes empraren també els matalassos de plomissó. Damunt l'any 20 s'introduïren paulatinament els matalassos de llana a les nostres cases del poble. La gent, que ja començaven a estar tocats de bon gust, volien la llana. Però per espai de molts anys coexistiren juntes la palla i la llana. El matalàs de llana nou i flament, es posava damunt la màrfega de palla, i així minvava la duresa de les posts de la sola del llit. Hem dit llit. Des de temps immemorials ha estat una de les peces més necessàries del nostre mobiliari domèstic. Al llit es dorm, es reposa, es resolen problemes i, sobretot, es recobren forces per a una nova jornada de feina.

A continuació citem diversos tipus de llits:

Llit d'un cos o llit de monja. Avui en dia llit d'una plaça, sol tindre entre quatre pams i cinc.

Llit de cos i mig, o de canonge. Avui en dia de plaça i mitja. Té prop de sis pams i poden dormir dues persones amb alguna dificultat.

Llit de dos cossos o de matrimoni. Té set pams d'amplària i és el principal de les nostres cases.

Llit nupcial, el dels novençants, en que hi priven l'elegància i el bon gust.

Llit de pobre, que està mal compost i és escàs de tapanda.

Llit de mariner, format per una lona penjada pels qua-

S'estenien de bon matí les gavelles d'ordi damunt l'era, per aprofitar el frescor de la matinada i millor encara si el temps era un poc humit. Recordem, de passada, que l'ordi sol ésser primerenc. Ja ens ho diu l'adagi popular: "per Sant Jordi garbes d'ordi!" I a les darreries d'abril mai fa calor forta. A sol naixent, el carretó de batre de pedra, puix que encara no havien arribat els de fusta- estirat per una mula trotadora, passava i tornava a passar per